

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ
ЦАРИНСКА УПРАВА

01.30.32.УП.059.01

**УПАТСТВО
ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЦАРИНСКИ ПОСТАПКИ
ВО ПАТНИЧКИ ПРОМЕТ**

Февруари 2016

Историја на документ

Издание	Датум на издание	Опис	Направени промени	
			Опис на промената	Променети страници/ точки/глави
1	2	3	4	5
01	26.02.2016	Прво издание	/	/

Врз основа на член 7 став 4 од Законот за Царинската управа („Сл.весник на РМ“ бр. 46/04, 81/05, 107/07, 103/08, 64/09, 105/09, 48/10, 158/10, 53/11, 113/12,43/14, 167/14, 33/15, 61/15 и 129/2015), директорот на Царинската управа донесе

УПАТСТВО ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЦАРИНСКИ ПОСТАПКИ ВО ПАТНИЧКИ ПРОМЕТ

I. Општи одредби

1. Со ова Упатство се уредуваат царинските постапки при спроведување на царинските формалности и надзор на стока во патнички промет поради еднообразно постапување на царинските службеници.
2. Правен основ¹ со којшто е регулиран начинот на спроведувањето на царинските постапки при спроведување на царинските формалности и надзор на стока во патнички промет се наоѓа во:
 - Царинскиот закон со сите измени и дополнувања,
 - Уредбата за спроведување на Царинскиот закон со сите измени и дополнувања (во понатамошен текст: УСЦЗ) со сите измени и дополнувања,
 - Уредбата за поблиските критериуми и начинот на спроведување на ослободувањето од плаќање на увозни давачки, како и вредноста, количината и видот или намената на стоката која може да се ослободи од плаќање на увозни давачки со сите измени и дополнувања
 - Законот за данокот на додадена вредност (во понатамошниот текст: ДДВ) со сите измени и дополнувања,
 - Законот за акцизите со сите измени и дополнувања,
 - Законот за царински мерки за спроведување на заштита на правата од интелектуална сопственост со сите измени и дополнувања,
 - Законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија
 - Правилникот за начинот на вршење на проверка и преглед на граничен премин на пратки од животинско потекло кои се внесени како личен багаж од патниците и се наменети за лична употреба или некомерцијални цели со сите измени и дополнувања,
 - Правилникот за начинот и постапките за увоз и транзит и начинот и постапките за вршење на проверки и преглед на пратки домашни миленици кои не се наменети за трговија или за пренос на други лица и се

¹ Законските и подзаконските акти со кои ова Упатство е поврзано се шифрирани согласно Процедурата за депозитар на документација и се објавени во Депозитарот на документацијата на Царинската управа

- придружени од сопственикот или одговорно лице како и формата и содржината на ветеринарно-здравствениот сертификат и формата и содржината на пасошот со сите измени и дополнувања,
- Правилникот за трговија со материјал за размножување и саден материјал -расад од градинарски растенија со сите измени и дополнувања,
 - Правилникот за мали количества на растенија, растителни производи и други објекти и предмети, вклучувајќи и прехранбени производи,
 - Правилникот за трговија со материјали за размножување и саден материјал -расад од градинарски растенија,
 - Законот за оружјето со сите измени и дополнувања,
 - Законот за заштита на културното наследство со сите измени и дополнувања,
 - Законот за ратификација на Конвенцијата за меѓународна трговија за загрозуени диви животински и растителни видови,
 - Закон за лекови и медицински помагала со сите измени и дополнувања
 - Одлуката за условите и висината на износот на ефективни странски пари и чекови кои може да се внесуваат или изнесуваат од Република Македонија,
 - Закон за ратификација на Конвенцијата за привремен увоз (Истанбулска конвенција).
 - Упатството за примена на Законот за безбедност на храна
 - Упатството за примена на законот за ветеринарно здравство.
 - Упатството за начинот на постапување со пратки на домашни миленици при транзит
 - Упатството за примена на законот за заштита на културното наследство.
 - Упатството за примена на Законот за лекови и медицински помагала
 - Упатството за примена на Законот за прекурзори.
 - Процедурата за постапување при откривање на прекршок и натамошно спроведување на прекршочната постапка.

II. Основни поими и дефиниции

3. Поимите и дефинициите кои се користат во ова упатство го имаат следното значење:

Поимот „патник“ го има следново значење:

- при увоз: секое лице кое привремено влегува во царинското подрачје, а кое нема живеалиште или одобрен престој во Република Македонија, и секое лице со живеалиште или одобрен престој во Република Македонија кое се враќа во царинското подрачје откако привремено било во друга земја;
- при извоз: секое лице со живеалиште или одобрен престој во Република Македонија кое привремено го напушта царинското подрачје, и секое лице

кое го напушта царинското подрачје по привремен престој, а кое нема живеалиште или одобрен престој во Република Македонија.

„лична употреба“ е употреба која не е поврзана со било каква дејност од професионална или комерцијална природа и која е во суштина наменета за задоволување на потребите на домаќинството и приватниот живот;

„предмети за лична употреба“ се:

- предметите за домаќинство,
- велосипеди, моторцикли, приватни моторни возила и нивни приколки, каравани за кампување, пловни објекти и летала за разонода и приватни авиони;

Предметите за лична употреба треба да бидат соодветни на нормалните потреби на семејството и по својата природа или количина не смее да бидат такви што може да укажуваат дека се увезуваат за комерцијални цели;

„предмети за домаќинство“ се лични предмети, рубелина за домаќинство, мебел, предмети и опрема за лична употреба од засегнатите лица или за задоволување на потребите на нивното домаќинство;

„алкохол и алкохолни пијалоци“ се производите (пиво, вино, аперитиви со винска или алкохолна основа, ликери или алкохолни пијалоци, и други) кои се распоредуваат во тарифните броеви од 2203 до 2209 на Царинската тарифа;

„увоз од некомерцијална природа“ се смета увоз кој:

- има повремена природа и
- се состои исклучиво од стока за лична употреба на патникот, односно примачот или неговото семејство или стока наменета како подарок.

Природата или количината на стоката не смее да биде таква што, може да укажува дека се увезува за комерцијални цели.

4. Резиденти се правни лица со седиште во Република Македонија и нивни претставништва во странство, подружници на странски друштва регистрирани во Република Македонија, физички лица со постојано место на живеење во Република Македонија, физички лица со регулиран привремен престој во Република Македонија и дипломатски и конзуларни претставништва на Република Македонија во странство.

5. Нерезиденти се правни лица со седиште во Република Македонија и нивни претставништва во странство, подружници на странски друштва регистрирани во Република Македонија, физички лица со постојано место на живеење во Република Македонија, физички лица со регулиран привремен престој во Република Македонија и дипломатски и конзуларни претставништва на Република Македонија во странство.

III. Стока во личен багаж на патници

6. Стоката во личниот багаж на патниците кои доаѓаат од странство е ослободена од плаќање на увозни давачки под услов таквиот увоз да е од некомерцијална природа и да е во рамките на количинските и вредносните ограничувања.
7. Внесот на личен багаж е ослободен од плаќање на увозни давачки без ограничување на вредноста, а се однесува на секој патник кој влегува во царинското подрачје на Република Македонија, без разлика дали патникот е во состојба багажот да го стави на увид на царинскиот орган при неговото пристигнување во царинското подрачје на Република Македонија или багажот е ставен на увид на истиот орган подоцна, под услов да може да докаже дека, во времето на заминувањето на патникот, тој бил регистриран како придружен багаж кај компанијата која го превезла во Република Македонија од странство. Стоката во личниот багаж на патникот подразбира предмети во разумна количина, неопходни на патникот за време на неговото патување, како што се облека, обувки, хигиенски средства и слично.
8. Увозот се смета дека е некомерцијален ако се врши повремено и ако се состои исклучиво од стока за лична употреба на патникот, односно примачот или неговото семејство или стока наменета како подарок. Природата или количината на стоката не смее да биде таква што, може да укажува дека се увезува за комерцијални цели.

IV. Вредносни и количински лимити за примена на ослободување од плаќање на увозни давачки

9. Стоката која се наоѓа во личниот багажник на патникот во вид и количина која не е наменета за препродажба туку за личните потреби на патникот и членовите на неговото семејство се ослободуваат од плаќање на увозни давачки во вредност до 350 евра во денарска противвредност. Ова

ослободување се однесува на секој патник поединечно, а може да се примени еднаш во тековното деноноќие.

10. Предметите кои го надминуваат наведениот износ или немаат карактер на личен багаж подлежат на пресметка и плаќање на увозни давачки, ДДВ и акцизи.
11. Кога вкупната вредност по патник на два или повеќе предмети го надминува дозволеният износ за ослободување, ослободувањето се дава до дозволеният износ за предметите кои доколку би биле увезени поединечно би биле ослободени од плаќање на увозни давачки.
12. Кога вредноста на поединечниот предмет го надминува дозволеният износ за ослободување, поделба на вредноста на таквиот предмет не е дозволена заради остварување на правото на ослободување, ниту пак неговата вредност може да се подели на два или повеќе патника.
13. Независно од вредносните ограничувања кои претходно се наведени, при увоз ослободувањето од увозни давачки се однесува и на следните акцизни производи:
 - 13.1. преработки од тутун:
 - 200 цигари, или
 - 100 цигарилоси (цигари со максимална тежина од 3 грама по парче), или
 - 50 пури, или
 - 250 грама тутун за пушење, или
 - сразмерна количина на различни преработки на тутун;
 - 13.2. алкохол и алкохолни пијалоци:
 - дестилирани и жестоки алкохолни пијалоци со процент на алкохол над 22%: 1 литар, или
 - дестилирани и алкохолни пијалоци и аперитиви со винска или алкохолна основа со процент на алкохол што не надминува 22%: 2 литри и
 - вино: 2 литри и
 - 13.3. парфеми:
 - 50 грама и
 - тоалетна вода: 0,25 литри.

Количините на производите наведени претходно се ослободуваат од плаќање на сите увозни давачки независно од нивната вредност, а вооедно таа вредност не се вклучува во вредноста на останатата стока од некомерцијален карактер при пресметка на вредносниот лимит за евентуална примена на ослободувањето. Ослободувањето од плаќање на царина, ДДВ и акцизи на

стоката наведена во претходниот став не може да се примени на патници помлади од 18 години.

14. Доколку при внесот на цигари се појави цигара чија што малопродажна цена не е пријавена во Министерство за финансии - Царинската управа, акцизата се пресметува согласно највисоката пријавена малопродажна цена на цигари во Република Македонија. Погоре наведените количини не потпаѓаат под обврска на означување со пропишани контролни марки.
15. Акцизните производи за кои се смета дека не се од комерцијален карактер, доколку се пријават на царинскиот службеник, мора да се вратат назад (со усен налог). Доколку патникот истите ги нема пријавено се задржуваат под царински надзор и се спроведува постапка предвидена со Глава IX од ова Упатство.
16. Во воздушниот патнички сообраќај може да се прифати и институтот откажување во корист на државата врз основа на писмена изјава на патникот и во случаевите кога е пријавена односната стока.
17. Од плаќање на увозни давачки ослободено е и гориво кое се наоѓа во стандарните резервоари на превозното средства, како и до 10 литри идентичен вид на гориво во соодветни преносни резервоари за резервно гориво.

V. Посебности на увоз на стока од некомерцијален карактер во патнички промет кои се однесуваат на одредени лица

18. Вредносните и количинските ограничувања од глава IV кои се применуваат за ослободување од плаќање на увозни давачки при увоз на стока од некомерцијален карактер кои патниците ја носат во својот личен багаж, не се однесуваат на:
 - лицата со живеалиште или одобрен постојан престој во пограничната зона,
 - вработени на граничниот премин или во пограничната зона и
 - екипажот и лицата кои управуваат со јавните транспортни средства кои се употребуваат помеѓу Република Македонија и други земји, за време на патувањето при вршењето на својата работа.

За вработен на граничниот премин или во пограничната зона се смета лицето кое заради вообичаените работни дејствија треба да ја преминува царинската линија во текот на работниот ден.

19. Ограничувањето за погоре наведените лица се применуваат само во случаите кога овие лица ја преминуваат царинската линија со погранични или малогранични пропусници. Погоре наведените вредносни и количински ограничувања нема да се применуваат доколку овие лица достават доказ дека патуваат подалеку од пограничната зона или не се враќаат од гранична зона на соседна земја.

VI. Примена на мерки на трговска политика и исполнување на останатите формалности во врска со увоз на стока во патнички промет

20. Во патничкиот промет при внесување или изнесување на стока се применуваат и посебни правила и ограничувања, кои се однесуваат на обврската да се поседува соодветна дозвола од надлежните институции, во поглед на количинските ограничувања како и спроведување на посебни процедури при внес или изнесување на одреден вид на стока.

VI.1. Увоз на производи од животинско потекло

21. Поради ризик патниците да внесат болест во Република Македонија, сите пратки месо, производи од месо, млеко и производи од млеко, наменети за лична употреба се забранети за внес во Република Македонија, со исклучок на одредени стоки согласно Правилникот за начинот на вршење на проверка и преглед на граничен премин на пратки од животинско потекло кои се внесени како личен багаж од патниците и се наменети за лична употреба или некомерцијални цели.
22. Кога наведените производи подлежат на обврската да се изврши задолжителен преглед, патниците потребно е да се упатат на спроведување на преглед кај граничен ветеринарен инспектор на граничниот премин доколку постои. Во спротивно патникот се пренасочува на граничен премин каде што постои соодветната инспекција, а само во воздушен сообраќај може да се прифати институтот отстапување на стока во корист на државата врз основа на писмена изјава. Кога надлежниот граничен ветеринарен инспектор ќе ја оспори исправноста на производите од животинско потекло, истиот превзема соодветни мерки согласно Законот за ветеринарство.

23. Подетално постапката е опишана во Упатството за примена на Законот за безбедност на храна и Упатството за примена на законот за ветеринарно здравство.

VI.2. Увоз на животни

24. Внесувањето на живи животни вклучително и домашни миленичиња подлежи на посебен режим и може да се врши само на граничен премин на кој има ветеринарна инспекција. Под терминот „домашни миленици“ употребен во ова Упатство се подразбираат сите видови кучиња, мачиња, ласици, без 'рбетници (освен пчели и артроподи), украсни тропски риби, амфибии, влекачи, сите видови птици (освен живина) и цицачи од видовите: глодари и домашни зајаци.
25. Постапката на увоз на домашни миленици, во и преку царинското подрачје на Република Македонија, се одобрува под услов домашните миленици:
- да не се наменети за трговија или за пренос на други лица,
 - се најмногу до пет единки во една пратка,
 - да се придружени од сопственикот или од него овластено лице и
 - да се пропратени со пропишана документација.
26. Контрола на исполнетоста на претходно наведените услови, односно проверка и преглед на пратките домашни миленици, спроведуваат:
- при транзит, надлежните царински службеници на влезните царински испостави,
 - при увоз, надлежните ветеринарни инспектори на граничните премини.

За секој домашен миленик кој се пренесува преку граничен премин на Република Македонија, сопственикот или одговорното лице, треба да поседува соодветна документација за идентификација, односно:

- Ветеринарно-здравствен сертификат издаден од официјален ветеринар од земјата на испорака,
- Пасош издаден од официјален ветеринар од земјата на испорака, кој е задолжителен за сите видови кучиња, мачиња и ласици, или
- Изјава, издадена од сопственикот или одговорното лице, која е задолжителна за сите видови птици, под услов да доаѓаат од земја која е членка на Меѓународната организација за здравствена заштита на животните (OIE).

27. Царинскиот орган дозволува увоз во Република Македонија на домашни миленици кои не се наменети за трговија, без разлика на бројот на единките, доколку Управата за ветеринарство по претходно извршена проверка и преглед на граничниот премин издаде согласност за увоз, односно ветеринарен влезен документ - ВВД.
28. Подетално постапката е опишана во Упатството за начинот на постапување со пратки на домашни миленици при транзит и увоз и Упатството за примена на законот за ветеринарно здравство.

VI.3. Внесување на растенија, цвеќиња, овошје и зеленчук

29. При увоз на растенија, цвеќиња, овошје и зеленчук во царинското подрачје на Република Македонија, задолжително е патникот да се поседува одобрение издадено од Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство - Фитосанитарна управа, со кое се потврдува дека производите се здрави и необолени и задолжително подлежат на преглед од страна на фитосанитарен инспектор, со исклучок на одредени стоки пропишани со Правилникот за мали количества на растенија, растителни производи и други објекти и предмети, вклучувајќи и прехранбени производи, како и со Правилникот за трговија со материјали за размножување и саден материјал –расад од градинарски растенија, според кој материјал за размножување и саден материјал во оригинално пакување за лична употреба може да се увезува согласно член 29 од Законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија и тоа најмногу во количество до 5 гр. семе од одделен видови, но не повеќе од 100 семки, 30 парчиња луковици или други кртоли, три дрвја од украсни овошни растенија и пет парчиња украсни бусени.

VI.4. Увоз и извоз на оружје

30. Со закон е забрането внесување и пренесување преку територија на Република Македонија на сите видови оружје и муниција, и тоа:
 - огнено оружје,
 - колекционерско оружје,
 - пневматско оружје,
 - гасно оружје,
 - експлозивно оружје,
 - ладно оружје (ножеви, ками, мечеви итн.)
 - оружје со тетива,

- оружје за светлосно-звучна сигнализација,
- електрични парализатори и
- муниција.

Внесување на оружје и муниција во Република Македонија е дозволено само во случај доколку патникот поседува посебно одобрение/дозвола издадена од Министерство за внатрешни работи на Република Македонија.

31. За оружје не се смета:

- Декоративно оружје - имитација на оружје
- Старинско оружје: оружје што е трајно онеспособено за употреба, реплика на старинско оружје, оружје за индустриски цели и харпуни за подводен риболов.

Во случај на непочитување на законските одредби предвидени се соодветни прекршочни мерки.

VI.5. Извоз и увоз на предмети од историска и културна вредност

32. Предмети и добра од културно-историското наследство, кои подлежат на режим на потребни уверенија за извоз или привремено изнесување од територијата на Република Македонија се:

- археолошки предмети - ископани од земја или извадени од вода кои потекнуваат од определен период,
- етнологски предмети - предмети кои сведочат за начинот на живеење, традицијата, обичаите и сл.,
- историски предмети - кои потекнуваат од определени историски настани или ги користеле историски личности, како и стари монети - пари,
- уметнички предмети - слики, цртежи, скулптури, бакрорези, гравури и други уметнички композиции,
- технички предмети - машини, алати, инструменти, опрема и сл. кои потекнуваат од одредена етапа на технички прогрес,
- архивска граѓа - одбран, изворен и репродуциран документарен материјал од трајна вредност,
- библиотечни добра - стари ракописи настанати до крајот на XIX век, стари и ретки книги и други публикации,

- кинотечни добра - снимени кинематографски дела, филмови-цртани, документарни, научно-популарни и др.,
 - аудиовизуелни - изворни материјали и тонска копија на игран или анимиран филм, сценарија, фотографии, слајдови, постери и сл. и
 - фонотечни добра - изворен материјал на снимени звуци односно оригинални музички и друг вид на звучни записи.
33. Културно наследство од особено значење (како заштитените музејски збирки) не смее да се извезе. Културно наследство што не е под општа забрана за извоз, како и добро што претставува национално богатство, може да се извезува само со дозвола на Управата за заштита на културно наследство. Во случај на непочитување на законските одредби предвидени се соодветни прекршочни мерки.
34. Подетално постапката е опишана во Упатството за примена на Законот за заштита на културното наследство.

VI.6 Увоз на загрозени животни и растенија

35. Внесување и изнесување на загрозени животни и растенија и нивни производи во и од територијата на Република Македонија, според Конвенција за меѓународна трговија со загрозени видови на дивата флора и фауна – CITES е строго забрането со закон. За промет со загрозени и заштитени диви видови растенија, габи и животни и производи изработени од нив потребно е патникот да приложи соодветен документ, односно дозвола од Министерството за животна средина и просторно планирање, а која мора да се добие однапред.
36. Заштитени видови животни и производи добиени од нив се:
- Кафеава мечка, сив сокол, пеперуга *Hipparchia semele*-критично загрозена, волци, змии, гуштери и тропски животни,
 - Корали и школки,
 - Егзотични растенија (орхидеи, кактуси) итн,
 - Сите видови предмети кои произлегуваат од загрозени растителни и животински видови, како: музички инструменти, артефакти од корали и слонова коска, како и облека, обувки и модни додатоци.

Царинските службеници ќе ги одземат нелегалните пратки, а прекршителот покрај плаќање на парични казни, ќе ги покрие и сите останати трошоци за привремената грижа или складирање на такви пратки.

VI.7. Увоз на лекови

37. Во случај кога физичките лица, државјани на Република Македонија или странски државјани со живеалиште или одобрен престој во Република Македонија добиваат лекови или медицински помагала преку пошта или брза пошта, истите можат да ги подигнат со потврда издадена од Агенцијата за лекови, во која ќе биде наведено името на физичкото лице, количина и вид на лек или медицинско помагало, под услов истите да бидат во количина која што ги задоволува личните потреби на примачот.
38. При внесување на стоки од страна на странски физички лица (патници) граничните царински испостави на влез ја одобруваат постапката на транзит и привремен увоз доколку стоките се наменети за нивна лична употреба и доколку поседуваат потврда издадена од матична здравствена установа од нивната земја дека лековите што ги носат со себе во соодветната количина им се потребни за лична терапија.

За лекови кои во себе содржат опојни дроги или психотропни супстанции, потребно е патникот да поседува потврда издадена од Агенција за лекови при Министерство за здравство. Во случај на непочитување на законските одредби со кои е регулирано внесувањето на лекови, медицински помагала и психотропни супстанции во државата, предвидени се соодветни казни.

39. Подетално постапката е опишана во Упатството за примена на Законот за лекови и медицински помагала и Упатството за примена на Законот за прекурзори.

VI.8. Внесување и изнесување на странски ефективни пари

VI.8.1. Внесување на странски ефективни пари

40. Резидентите² можат во Република Македонија слободно да внесуваат ефективни странски пари и чекови кои гласат на странски пари во противвредност до 10.000 евра. Резидентите можат во Република Македонија да внесуваат ефективни странски пари и чекови кои гласат на странски пари во противвредност од 10.000 евра и повеќе, само доколку при преминот на државната граница кај надлежните царински органи го пријават износот на ефективни странски пари и чекови што го внесуваат. Резидентите можат при преминот на државната граница кај надлежните царински органи да пријават и ефективни странски пари и чекови кои гласат на странски пари во износ помал од 10.000 евра.
41. Нерезидентите³ можат во Република Македонија слободно да внесуваат ефективни странски пари и чекови кои гласат на странски пари во противвредност до 10.000 евра.

Нерезидентите можат во Република Македонија да внесуваат ефективни странски пари и чекови кои гласат на странски пари во противвредност од 10.000 евра и повеќе, само доколку при преминот на државната граница кај надлежните царински органи го пријават износот на ефективни странски пари и чекови што го внесуваат. Нерезидентите можат при преминот на државната граница кај надлежните царински органи да пријават и ефективни странски пари и чекови кои гласат на странски пари во износ помал од 10.000 евра.

VI.8.2. Изнесување на странски ефективни пари

42. Резидентите можат слободно да изнесуваат од Република Македонија ефективни странски пари и чекови кои гласат на странски пари во противвредност до 2.000 евра.

Резидентите можат од Република Македонија да изнесат ефективни странски пари и чекови кои гласат на странски пари во противвредност од 2.000 до 10.000 евра, само доколку при преминот на државната граница кај надлежните царински органи го пријават износот на ефективни странски пари и чекови кои гласат на странски пари што го изнесуваат. Ефективните

² Правни лица со седиште во РМ и нивни претставништва во странство, подружници на странски друштва регистрирани во РМ, физички лица со постојано место на живеење во РМ, физички лица со регулиран привремен престој во РМ и дипломатски и конзуларни претставништва на РМ во странство

³ Сите други правни и физички лица кои немаат статус на резиденти

странски пари резидентите ги изнесуваат врз основа на потврда од овластена банка или менувачница за купување на странски ефективни пари или врз основа на потврда од банка за подигање на девизи (странски ефективни пари) од сопствена девизна сметка. Потврдата важи до првото преоѓање на границата, а најдоцна 90 дена од денот на издавањето.

Резидентите не смеат да изнесуваат ефективни странски пари и чекови кои гласат на странски пари во противвредност над 10.000 евра.

Износот на ефективни странски пари и чекови кои гласат на странски пари што нерезидентите го изнесуваат од Република Македонија не може да биде поголем од износот што при преминот на државната граница го пријавиле кај надлежните царински органи.

VII. Привремен увоз и извоз

43. Секое лице кое привремено влегува во царинското подрачје на Република Македонија и нема живеалиште или одобрен престој во Република Македонија, согласно Конвенцијата за привремен увоз и член 375 од УСЦЗ е целосно ослободено од плаќање на увозни давачки на предмети за лична употреба, како и за потребите на членовите на неговото семејство. Под лични предмети на патникот се сметаат нови или искористени предмети кои што на патникот може да му требаат заради лична употреба за време на патувањето. Притоа треба да се земат предвид сите околности на патувањето, но исклучувајќи ја сета стока која се увезува за комерцијална употреба.
44. Под поимот лични предмети се подразбираат:
- облека, тоалетни предмети, личен накит,
 - фотографски и видео камери заедно со разумна количина на филмови и помошни средства,
 - преносливи проектори за слајдови или филмови и помошни средства заедно со разумна количина на слајдови или филмови,
 - видео камери и преносливи видео рекордери,
 - преносливи музички инструменти, радио приемници, телевизори, персонални компјутери,
 - детски колички, инвалидски колички,
 - спортска опрема како на пример шатори и друга камперска опрема, рибарска опрема, планинарска опрема, нуркачка опрема, спортско оружје со муниција, велосипеди без мотор, кануа, кајаци, параглајдери, скии и тениски рекети, опрема за голф и слично.

Списокот на личните предмети на патниците и стока увезена за спортски цели подетално се дадени во прилогот Б.6, од Конвенцијата за привремен увоз.

Увозот на оваа стока се врши без посебни царински формалности со усно декларирање на граничен премин. Повторното изнесување на овие предмети се врши на ист начин.

45. Само во случаите кога патникот изнесува, а особено кога внесува вредна професионална опрема, на граничниот премин при влез, односно излез од Република Македонија, царинскиот службеник ќе го упати на пополнување на соодветен образец 01.30.32.УП.059.01-ОБ.01.01 Попис што ја придружува усната царинска декларација (при увоз) или Потврда за истоветност на стока во патнички промет (при извоз) дадена во Прилог 59 од УСЦЗ., кои го изготвува царинскиот службеник на граничниот премин во три примерока. Во нив се запишуваат податоци за патникот и детални податоци за стоката. Еден примерок задржува царинскиот орган, а другиот му се дава на патникот, кој истиот е должен да го достави при повторен извоз или увоз на граничниот царински орган на влез односно излез. Еден потврден примерок се враќа на патникот како доказ за правилно завршување на постапката, а другиот се задржува од царинскиот орган со цел да се достави до соодветната гранична испостава која образецот го евидентирала во соодветен контролник заради негово раздолжување.

Нераздолжувањето на Пописот што ја придружува усната царинска декларација, односно не доставување на истиот и на стоката во определениот рок во некоја од граничните царински испостави претставува прекршок и се спроведува соодветна постапка.

46. Привремениот увоз на транспортни средства (патнички автомобили, моторцикли, летала, бродови) кои се регистрирани на подрачје различно од подрачјето на привремен увоз се одобрува согласно Прилог В од Конвенцијата за привремен увоз. Право на увоз имаат лица со живеалиште на територијата надвор од царинското подрачје на Република Македонија, што значи и државјани на Република Македонија кои вообичаено живеат во други земји поради лични или професионални причини, односно имаат вообичаено место на живеење во странство што го докажуваат со работна дозвола или дозвола за престој во друга земја.

VIII. Пресметка на давачки во патнички промет

47. Врз основа на усното декларирање кое го прават патниците, царинските службеници на граничните премини одлучуваат која соодветна постапка ќе ја применат. Во оние случаи кога има основаност за наплата на увозни давачки или сомневање за незаконско внесување или изнесување на одредени предмети, со преглед на стоката и приложените документи (фактура и сл.) царинскиот службеник утврдува:
- дали се работи за личен багаж, односно стока од некомерцијален карактер,
 - дали се работи за стока на која може да се примени ослободување од плаќање на увозни давачки,
 - дали врз основа на приложените документи и извршениот преглед може да се примени скратена постапка или потребно е да се спроведе редовна постапка,
 - дали се работи за стока која е под некое ограничување и забрана (дозвола, сертификат, одобрување и сл.).
48. Доколку царинскиот службеник утврди дека не може да се примени скратена постапка со оглед на карактерот и својствата на конкретната стока која е предмет на забрани и ограничувања, поради што истата не може да ја пушти во слободен промет, наместо пресметка на увозни давачки (со оглед на фактот што стоката е пријавена, но не може да се пушти во слободен промет), се постапува согласно посебните закони согласно кои стоката или се одзема или се наложува нејзино враќање во странство. Така на пример во случаевите на внесување на кујнски апарати и уреди, царинските службеници треба при преглед на истите да утврдат дали соодветниот апарат или уред содржи одредени супстанции кои ја оштетуваат озонската обвивка и дали истите се придружени со документ кој тоа го докажува.
49. Доколку за стоката не е предвидено ослободување од плаќање на увозни давачки, овие давачки се пресметуваат на посебен образец „Образец на потврда на плаќање на давачки” даден во Прилог 23 од УСЦЗ, согласно член 135 од УСЦЗ.
50. Пресметка на давачките при увоз односно скратена постапка се применува само на стока и предмети од некомерцијален карактер кои патникот ги носи за свои лични потреби и потребите на членовите на неговото семејство во личниот багаж, а во патничкиот промет тоа значи во сопствениот автомобил, автобус или во сопствено возило за транспорт на стока.

51. Кај описот на стока не смее да се даваат преопшти формулации од типот „разна стока“, „апарати за домаќинство“, „облека и обувки“, освен кога кон образецот за пресметка на давачки се приложува и фактурата од која е видно за кој тип на стока се однесува, и во која се наведени податоци за стоката, како количина и вредност.

Кога во патничкиот промет се врши пресметка на увозни давачки, кон образецот се приложува фактура, односно друг документ врз основа на кој е извршена пресметката.

Во случаевите кога патникот нема фактура или друг соодветен документ од кој може да се утврди видот, количината, а посебно вредноста на стоката, царинскиот службеник е должен од патниците да побара посебна изјава за вредноста и количината на стоката, на образец посебна Изјава за вредноста и количината на стоката, на образец 01.30.32.УП.059.01-ОБ.02.01. Оваа изјава ја потпишува декларантот, а царинскиот службеник ја приложува кон образецот, како доказ врз основа на кој е направена пресметката.

52. Пресметка на увозни давачки се врши на граничен премин само во случаите кога вредноста на стоката од некомерцијален карактер не надминува 800 евра во денарска противвредност и тоа со примена на единствена царинска стапка од 15% од царинската вредноста. Во случаевите кога вредноста на стоката е поголема од 800 евра, патникот ќе се упати на спроведување на редовна царинска постапка.

Единствената царинска стапка нема да се применува за увезена стока, кога патникот или примачот на пратката побара стоката да се царини со увозната давачка пропишана со Царинската тарифа. Кога патникот или примачот на пратката бара стоката да се оцарини согласно увозните давачки утврдени со Царинската тарифа, пропишаните царински стапки, специфични давачки и давачки со еквивалентен ефект се применуваат за целата стока, односно за целата пратка.

Доколку предмет на пресметка е стока со потекло од земји со кои Република Македонија има склучено Договор за слободна трговија, на барање на патникот, може да се примени соодветната пониска царинска стапка или стапка „слободно“. Во тој случај вака декларираниите производи се прифаќаат како производи со потекло без да се бара поднесување на доказ за потекло, под услов таквите производи да не се увезени за трговски цели, а вкупната вредност на тие производи не смее да надминува 1.200 евра во случај на производи што се дел од личниот багаж на патникот.

IX. Постапување во случај на утврдување на казниво дело

53. Ако царинскиот службеник при прегледот на пријавената стока и документи утврди дека се работи за стока од комерцијален карактер, во тој случај се спроведува редовна царинска постапка, односно стоката се упатува во надлежната царинска испостава заради поднесување на соодветните комерцијални и царински документи, при што царинско дозволеното постапување или употребата на стоката ќе се одобри само доколку се исполнети сите пропишани услови.
54. Кога царинскиот службеник при преглед на патникот, неговите лични предмети, превозното средство, утврди обид за внесување на непријавена стока составува соодветен записник за прекршок, а стоката која е предмет на сторениот прекршок или на казнивото дело задолжително се одзема со издавање на Потврда за привремено одземени предмети, дадена во прилог на Процедурата за постапување при откривање на прекршок и натамошно спроведување на прекршочната постапка.
55. Ако царинскиот службеник утврди сторување на казниво дело и при сторувањето на казнивото дело патникот ги повредил царинските, акцизните или другите прописи за чие спроведување е надлежна Царинската управа, ќе ги презвеме сите потребни мерки за:
- да се утврди казнивото дело е сторено,
 - да се утврди кој е сторителот,
 - сторителот и соучесникот да не се скријат или побегнат,
 - да се откријат и осигураат траги на казните дела и предмети кои можат да послужат при утврдување на фактите и
 - да се соберат сите информации и докази кои можат да бидат од корист за поведувањето на казнената или прекршочната постапка (потврда за привремено одземени предмети, службена белешка, записник за утврдување на неправилности, записник за преглед и претрес, и останати докази, на пример исправа, деловни книги, списи и друга писмена документација, технички снимки и друго).

X. Завршни одредби

56. Ова упатство го применуваат царинските службеници од царинските испостави.
57. Раководителот на Секторот за царински систем и управниците на царинарниците се надлежни за предлагање на измени и дополнување на ова упатство.
58. Контрола на спроведувањето на одредбите на ова Упатство може да вршат Одделението за внатрешна ревизија и Секторот за професионална одговорност во рамките на своите надлежности.
59. Сите непосредни раководители се должни со одредбите на ова Упатство да ги запознаат вработените во организационата единица со која раководат.
60. Секторот за Царински систем во соработка со Секторот за информатички и комуникациски технологии е должен да обезбеди објавување на донесеното Упатство на интранет страната на Царинска управа согласно Процедурата за депозитар на документација.
61. Секторот за царински систем, во соработка со Секторот за управување со човечки ресурси, е должен веднаш по неговото потпишување, ова упатство да го направи достапно до сите вработени и во рок од 30 дена да одржи обука и power point презентација на царинските службеници на надлежните организациони единици преку видео конференција.
62. Секое постапување спротивно на ова Упатство повлекува дисциплинска одговорност.
63. Ова Упатство влегува во сила на денот на донесувањето.